

Els hereus nonats

“Tot expresident té esquelets a l’armari”, sentència un dels protagonistes de ‘La Silla del Águila’, l’última novel·la de l’escriptor mexicà Carlos Fuentes. La màxima és aplicable en sentit figurat també en el cas de Jordi Pujol, que en aquests 23 anys com a president de la Generalitat de Catalunya ha deixat pel camí un reguitzell de noms amb vocacions frustrades i expectatives no acomplertes.

Al’armari del pujolisme, però, no hi fa sempre la mateixa temperatura a tot arreu i alguns il·lustres ‘ex’ han sabut trobar escalfor en el refugi de l’empresa privada.

Malgrat que homes com Miquel Roca, Macià Alavedra, Josep Maria Cullell o Joaquim Molins tenen perfils i trajectòries molt diferents, la majoria d’ells apareixen units per una circumstància política: haver quedat fora del circuit del pujolisme després d’estavellar-se en el fatal revolt de l’alcaldia de Barcelona. El cas més destacat és el de Miquel Roca, un dels set pares de la Constitució i símbol de la implicació del nacionalisme català a l’estat. Fundador de Convergència Democràtica (CDC) al costat de Pujol, fa prop d’una dècada que observa la política activa des de la distància malgrat que va ser considerat durant molts anys el relleu natural del president català. El seu currículum, però, presenta una notable paradoxa: la seva alta consideració política va acompanyada de la seva nul·la experiència en cap responsabilitat de govern i de sonors fracassos en eleccions, com les generals del 1986 en què es va presentar sota les sigles del Partit Reformista. Després d’un greu enfrontament amb Pujol que aflora durant 1992 i 1993, Roca acaba perdent, dos anys després, la secretaria general de CDC. Un cop perduda la pugna amb el líder, a Roca només li quedava una carta, a la qual va decidir apostar el tot o res: l’alcaldia de Barcelona. I s’hi va aferrar tot i que el seu rival era Pasqual Maragall, excompany de militància de Roca en la formació revolucionària Front Obrer de Catalunya (FOC). Maragall va vèncer clarament Roca, que va obtenir només tretze regidors i acabaria deixant el seu seient a l’Ajuntament de Barcelona per dedicar-se en plenitud al seu bufet d’advocats, associat des del 1996 amb Llibert Cuatre-

casas. Des del 2000 presideix l’Institut Cambó, amb qui molts analistes l’han comparat sovint. L’historiador Javier Tusell fins i tot el va arribar a anomenar “Rocambó” en presència seva, fent un joc de paraules durant la presentació del llibre *El món de Cambó*, sobre el líder de la Lliga.

Les últimes ensopagades de Roca. Si la biografia política de Roca apareix saltejada de fracassos electorals, les darreres aparicions públiques del seu nom han anat lligades també a candidatures poc reeixides. Una d’elles és la liderada per Josep Espar Ticó a la presidència d’Òmnium Cultural, que va ser derrotada per Jordi Porta. L’altra és la candidatura del publicista Lluís Bassat a la presidència del FC Barcelona, on el clar triomf de Joan Laporta en les urnes l’estiu passat va impedir que Roca passés a ser el nou cap visible de la Fundació blaugrana.

A l’ombra de Miquel Roca va créixer un altre dels grans ‘ex’ que el pujolisme ha deixat pel camí: Joaquim Molins. Aquest enginyer industrial va començar a destacar com a segon de Roca al Congrés de Diputats i es va incorporar al Govern català a final dels anys vuitanta, primer com a conseller de Comerç (1986) i més tard com a titular de Política Territorial i Obres Públiques (1988). Després del seu pas per l’administració catalana, en què va ocupar una de les carteres amb més dotació pressupostària, Molins va encapçalar la candidatura de CiU a Madrid, on el seu lema electoral “Serem clau” va esdevenir profètic gràcies a la combinació de l’amarga victòria del PP i la dolça derrota del PSOE en les eleccions generals del 1996. Aquella primera legislatura de José María Aznar es va iniciar amb el pacte del Majestic, en què va ser present al costat d’altres avui *outsiders* de la federació nacionalista, com

Macià Alavedra. La legislatura de majoria relativa popular va permetre a Molins brillar com a orador al Congrés, on va deixar per a la posteritat una frase que resumia molt gràficament la política de CiU amb el PP: "Els hem donat la volta com a un mitjà."

Molins, sortida per Barcelona.

Després del privilegi de ser la cara de CiU a Madrid quan el PP no tenia majoria absoluta, Molins va passar d'exercir a l'epicentre polític a encapçalar la candidatura de CiU a l'alcaldia de Barcelona. A pesar d'haver començat a destacar com a segon de Roca, no va tenir en compte el precedent polític de l'advocat i pare de la Constitució, potser animat perquè el seu rival ja no seria un Pasqual Maragall que ja mirava cap a l'altre costat de la plaça de Sant Jaume. El cas és que tots els seus predecessors a les files nacionalistes –Xavier Millet, Ramon Trias Fargas, Cullell i el mateix Roca– n'havien sortit escaldats i Molins no va ser una excepció. L'assalt a Barcelona va significar la fi de la carrera política d'aquest excentrista, que el 13 de juny del 1999 va obtenir els pitjors resultats de CiU, amb només deu regidors al consistori barceloní. Allunyat ja de la política, Molins exerceix avui la presidència del Centre de Càlcul de Sabadell i és membre del consell d'administració de l'operadora Jazztel. A diferència d'altres companys de generació, que s'han deixat veure en algun acte públic de la federació nacionalista, Molins, setè germà d'una família d'empresaris dedicada a la indústria del ciment, s'ha consagrat íntegrament a l'empresa privada. I això que, com assegurava Vicenç Villatoro mesos enrere en un sopar-col·loqui organitzat per la revista *Debat Nacionalista*, "de CiU és molt difícil que t'acabin de fer fora del tot".

Qui sí que s'ha deixat veure darrerament en algun acte de CiU, com per exemple la presentació del llibre d'Artur Mas *La Catalunya emergent* a l'Hotel Ritz, és l'exconseller d'Economia Macià Alavedra. També estava present a la foto feta en un altre hotel, el Majestic, on el 1996 va compartir taula al seu saló anglès amb algú que sí que ha aconseguit ser ungit successor: Mariano Rajoy. Ala-

Miquel Roca, ara dedicat a l'empresa privada, va ser considerat el relleu natural de Jordi Pujol. El fracàs de l'operació reformista, l'any 1986, el va anar apartant de la política.

vedra, que manté bona relació amb Rajoy però també amb Rodrigo Rato, va ser rellevat a la Conselleria d'Economia precisament per Artur Mas l'estiu del 1997. Igual com Cullell i Molins, Alavedra ha trobat escalfor en el món de l'empresa privada i actualment és president d'Autopistes de Catalunya (AuCat).

L'auca del pujolisme presenta, a més, una *rara avis*: Pere Esteve. L'exsecretari general de CDC i inspirador de la Declaració de Barcelona ha estat l'únic que ha abandonat el trajecte en l'últim tram del circuit per iniciativa pròpia. Esteve es va donar de baixa com a militant de CDC el setembre del 2002, renunciant alhora als càrrecs d'eurodiputat i de president de la Fundació Trias Fargas, adduint que no compartia l'aposta estratègica de la federació nacionalista i especialment els seus acords amb el PP. Esteve va crear la plataforma Catalunya 2003 amb la convicció que el catalanisme necessita un espai transversal al marge dels partits. El fet de passar per decisió pròpia a l'armari dels "ex", no obstant això, no li va estalviar insinuacions dels seus excompanys de files que la seva marxa es devia a no veure perspectives de satisfer les seves ambicions més que no pas a principis ideològics o d'estratègia política. El postpujolisme reserva a Esteve un escó al Parlament, però uns bancs més amunt del

que estava acostumat, en aquest cas com a diputat d'ERC.

Els sacrificats. L'armari del pujolisme és gran i també hi caben expectatives no acomplertes d'homes com l'exconseller de Cultura Joan Maria Pujals, que amb 24 anys ja era alcalde de Vila-Seca i Salou, o de Joaquim Triadú, exconseller de Presidència. Amb tots ells, Pujol ha actuat amb el que l'analista Francesc-Marc Álvaro defineix com a "maquiavel·lisme compassiu", fruit de la formació catòlica del mandatari català. En aquesta clau s'han d'entendre l'"homenatge" que va retre fa dos anys als exconsellers Josep Maria Cullell i Joan Roma, que van dimetir després de ser acusats d'irregularitats de les quals van ser finalment absolts pels tribunals, o el reconeixement que va tenir amb Antoni Subirà assistint al seu últim acte com a conseller d'Indústria.

Però si aquesta galeria de personatges es pot queixar d'haver passat a l'armari del pujolisme acompanyada de les seves aspiracions frustrades, Pujol potser podria subscriure la frase d'un altre protagonista de l'última novel·la de Carlos Fuentes: "La cosa més insuportable de ser president és que tots et miren com si veiessin el seu destí a la teva cara."

David Portabella